

კომერცია, იგივე ვაჭრობა, არის ადამიანის საქმიანობის სფერო, რომელიც ხორციელდება რაიმე ღირებულების ყიდვა-გაყიდვით. ეს ღირებულება შეიძლება წარმოადგენდეს საქონელს, მომსახურებას, ინფორმაციას, ფულს ან სხვა რამეს. ვაჭრობაში შეიძლება მონაწილეობდნენ ადამიანები, ადამიანთა ჯგუფები, ფირმები, სახელმწიფოები. სახელმწიფო ვაჭრობა ორი ფორმისაა: საშინაო (მათ შორის საცალო და საბითუმო) და საგარეო. ვაჭრობა კაპიტალიზმის განვითარების უმნიშვნელოვანესი მექანიზმია, იგი წარმოიშვა შრომის საზოგადოებრივი დანაწილებისა და კერძო საკუთრების ბაზაზე.

კომერცია, იგივე ვაჭრობა, არის ადამიანის საქმიანობის სფერო, რომელიც ხორციელდება რაიმე ღირებულების ყიდვა-გაყიდვით. ეს ღირებულება შეიძლება წარმოადგენდეს საქონელს, მომსახურებას, ინფორმაციას, ფულს ან სხვა რამეს. ვაჭრობაში შეიძლება მონაწილეობდნენ ადამიანები, ადამიანთა ჯგუფები, ფირმები, სახელმწიფოები. სახელმწიფო ვაჭრობა ორი ფორმისაა: საშინაო (მათ შორის საცალო და საბითუმო) და საგარეო. ვაჭრობა კაპიტალიზმის განვითარების უმნიშვნელოვანესი მექანიზმია, იგი წარმოიშვა შრომის საზოგადოებრივი დანაწილებისა და კერძო საკუთრების ბაზაზე.

განვითარებულ საზოგადოებაში ბაზარი - ეს სულაც არ არის კონკრეტული ადგილი. კომუნიკაციისა და ტრანსპორტის თანამედროვე საშუალებათა მეშვეობით გარიგების განხორციელება ხდება მყიდველთან უშუალო კონტაქტის გარეშე. საქონლის რეალიზება და მყიდველამდე მიტანა ტრანსპორტირების მეშვეობითაა შესაძლებელი, ხოლო მყიდველთა შეკვეთების მიღება ხდება ტელეკომუნიკაციებისა და სხვა საინფორმაციო არხების მეშვეობით. ბაზრად მიიჩნევენ ხელშეკრულებასაც, ყიდვა-გაყიდვის შესახებ; საქმიანი ოპერაციების ერთობლიობასაც; მოცემული საქონლის მწარმოებელ ქვეყანასაც (მაგალითად, კანადის მარცვლეულის ბაზარი) და ბოლოს საქონლის, მომსახურებისა და კაპიტალის მიწოდების და მოთხოვნის ადგილია.

საბაზრო ურთიერთობათა სუბიექტია კერძო საკუთრება. კერძო საკუთრებამ დაუდო სათავე მცირე ბიზნესის განვითარებას, რაც საბაზრო მეურნეობის ამოსავალი წერტილია. აქვე აუცილებელია განვიხილოთ ფასების მექანიზმი. ფასი საბაზრო ურთიერთობათა რგოლია, რადგან უზრუნველყოფს კავშირს მწარმოებლებსა და მომხმარებელს შორის და ამით წონასწორობაში მოჰყავს ბაზარზე საქონელსა და მომსახურებაზე მოთხოვნა - მიწოდებას.

ქართული სახელმწიფოს ჩამოყალიბება 2 800 - 3 000 წლის წინ გულისხმობს გარკვეულ საგარეო-პოლიტიკურ ნაბიჯებს, კონკრეტულ დიპლომატიურ საქმიანობას. ქართული დიპლომატიური სამსახურის, მისი ფორმების, მეთოდების, ხერხებისა და საშუალებების განხილვა სახელმწიფოს განვითარებასთან ერთად ხდება. საინტერესოა, საელჩო (სამოციქულო, სადესპანო) სამსახურების საქმიანობა, ელჩობათა ეფექტურობა, დიპლომატიური მოლაპარაკებების ფორმები, თუ შეთანხმებების შინაარსი. ქართული დიპლომატიის ისტორია მჭიდროდაა დაკავშირებული მეზობელ თუ არამეზობელ ქვეყნებთან კავშირსა და ურთიერთობებთან.

საქართველოს სახელმწიფოს მნიშვნელობა მეტწილად განსაზღვრა მისმა გეოგრაფიულმა მდებარეობამ - ზღვაზე გასასვლელმა, საზღვრების დაცულმა კონფიგურაციამ (ჩრდილოეთით - კავკასიონის ქედი, დასავლეთით შავი ზღვა) და გეოპოლიტიკურმა მდებარეობამ (სატრანზიტო გზები, მოსაზღვრე ქვეყნები, მათი კავშირები და ტრადიციები).

80-იანი წლების დამდეგისათვის უკვე ყველასათვის ნათელი გახდა, რომ საბჭოთა წყობილებას მომავლის პერსპექტივა არ ჰქონდა.

საქართველოში გარდაქმნა, პირველ რიგში, ეროვნული მისწრაფებების გაძლიერებით გამოვლინდა. ეროვნული მოძრაობა გახდა საქართველოს პოლიტიკური ცხოვრების მთავარი მამოძრავებელი ძალა.

1992 წლის 31 ივლისს საქართველო მიღებული იქნა გაერთიანებული ერების ორგანიზაციაში, მის 179-ე სრულყოფილებიან წევრად.

1999 წელს 1 ივლისიდან ძალაში შევიდა ევრო-გაერთიანებასა და საქართველოს შორის დადებული პარტნიორობისა და თანამშრომლობის შესახებ შეთანხმება.

პარტნიორობისა და თანამშრომლობის შესახებ შეთანხმების საქონლით ვაჭრობასთან დაკავშირებული დებულებების ძირითადი მიზანია ვაჭრობისათვის ხელის შეწყობა ბარიერების შემცირების და დისკრიმინაციის დაუშვებლობის წესის გამოყენებით. განსაზღვრულია უპირატესი ხელშეწყობის ორმხრივი

რეჟიმი. ამრიგად, საქართველო ჯერ კიდევ ვაჭრობის მსოფლიო ორგანიზაციაში (ვმო) განწევრიანებამდე სარგებლობდა უპირატესი ხელშეწყობის რეჟიმით ევროკავშირის ბაზარზე, ხოლო ვმო-ში განწევრიანების შემდეგ სარგებლობს ამავე რეჟიმით ვმო-ს ყველა წევრ ქვეყანასთან.

არმოიშვა შრომის საზოგადოებრივი დანაწილები-სა და კერძო საკუთრების ბაზაზე.

ექსპორტი და იმპორტი, ქვეყანაში განხორციელებული სავაჭრო ოპერაციები ეკონომიკური ზრდის ერთ-ერთი განმსაზღვრელი ფაქტორია.

მიმდინარე გლობალური ეკონომიკური ცვლილებების პირობებში, ქვეყნებს შორის ურთიერთობებში სავაჭრო ურთიერთობებს არსებითი და, შეიძლება ითქვას, უზარმაზარი მნიშვნელობა ენიჭება, რადგანაც სწორედ ვაჭრობაზეა აგებული ქვეყნების წარმატებული ეკონომიკური ფუნქციონირების თითქმის მთელი სისტემა. ეს კი, მთლიანობაში, ხელს უწყობს ქვეყნების განვითარებას და ვაჭრობიდან მაქსიმალური სარგებლის მიღებას.

საქართველოს ვაჭრობა ექსპორტის ზრდაზე უნდა იყოს ორიენტირებული, რაც სიღარიბის დაძლევის, წარმოების განვითარების, სპეციალიზაციისა და კონკურენტუნარიანობის ამაღლებისა და, შედეგად, ეკონომიკური ზრდის საუკეთესო საშუალებას წარმოადგენს.

რა დინამიკით იცვლება საქართველოს ექსპორტი-იმპორტი? საქართველოს სტატისტიკის ეროვნულმა სამსახურმა (საქსტატი) მორიგი კვლევა დაასრულა და ახალი მონაცემები გამოაქვეყნა.

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
საგარეო სავაჭრო ბრუნვა	4611.2	6444.3	7796.8	5633.8	6822.6	9246.9
საქონლის რეგისტრირებული ექსპორტი (FOB)	936.4	1232.1	1495.3	1133.6	1574.1	2189.1
საქონლის რეგისტრირებული იმპორტი (CIF)	3674.8	5212.2	6301.5	4500.2	5248.5	7057.8

(მილიონი აშშ დოლარი)

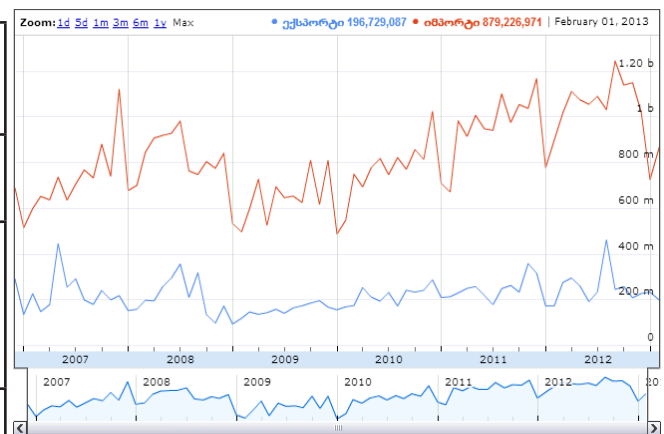
აღსანიშნავია, რომ საქართველოსთვის ძალზე მნიშვნელოვანია საექსპორტო პოტენციალის მაქსიმალურად გამოყენება, ვაჭრობის დივერსიფიცირება და, რაც შეიძლება, მეტ უცხოურ ბაზარზე გასვლა.

საქართველოს სავაჭრო პარტნიორებს შორის, 2003 წლიდან მოყოლებული, გამოირჩევა თურქეთი, რომელთანაც სავაჭრო ბრუნვა სტაბილურად მალაღია.

2007 წლამდე საქართველოსთან ვაჭრობაში წამყვანი ადგილი რუსეთს ეკავა, რომლის ბაზარზეც საქართველოს პროდუქციის უდიდესი ნაწილი იყო ორიენტირებული. საინტერესოა რუსეთ-საქართველოს შორის სავაჭრო-ეკონომიკური ურთიერთობები: იმ დროს, როდესაც პოლიტიკური ურთიერთობები ორ სახელმწიფოს შორის გაუარესდა, სავაჭრო-ეკონომიკური კონტაქტები არ შეწყვეტილა და რუსეთი დღემდე საქართველოს 10 უმსხვილეს პარტნიორს შორისაა - ეს ქვეყანა, სავაჭრო ბრუნვის მოცულობით, ათეულიდან ბულგარეთს, სომხეთსა და არაბთა გაერთიანებულ საამიროებს უსწრებს.

საქართველოს საუკეთესო შესაძლებლობები და პოტენციალი გააჩნია, რომელთა გამოყენება ქვეყნის წარმატებული ეკონომიკური განვითარებისათვის მნიშვნელოვან ფაქტორს წარმოადგენს. საჭირო ღონისძიებების განხორციელებით და ევროკავშირის მოთხოვნების მაქსიმალურად დაკმაყოფილების შედეგად, საქართველო ნამდვილად შეძლებს, ევროპის დიდ ბაზარზე კონკურენტუნარიანი იყოს.

საქართველოს საგარეო სავაჭრო ბრუნვა 2012 წელს წინა წელთან შედარებით 11%—ით გაიზარდა და 10.2 მილიარდი აშშ დოლარი შეადგინა, ხოლო უარყოფითი სავაჭრო ბალანსი 12.2%—ით გაიზარდა და 5.46 მილიარდი აშშ დოლარი შეადგინა, განაცხადა „საქსტატმა“ 25 იანვარს.

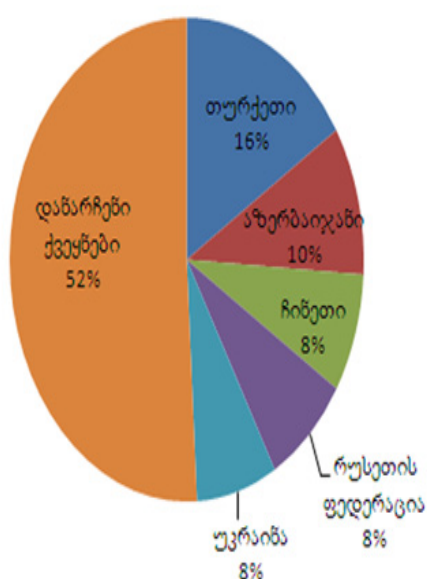

ექსპორტი 2012 წელს 9%—ით გაიზარდა წინა წელთან შედარებით და 2.37 მილიარდი აშშ დოლარი შეადგინა, ხოლო იმპორტმა 11%—ით მოიმატა და 7.84 მილიარდი აშშ დოლარი შეადგინა. თუმცა, საქართველოს საგარეო ვაჭრობაში 2012 წლის ბოლო კვარტალში 2.8%—იანი კლება დაფიქსირდა წინა წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით. საქართველოს უმსხვილეს სავაჭრო პარტნიორად კვლავ თურქეთი რჩება, რომელთანაც სავაჭრო ბრუნვამ 2012 წელს 1.53 მილიარდი აშშ დოლარი შეადგინა.

იმპორტმა თურქეთიდან 1.39 მილიარდი აშშ დოლარი, ხოლო ექსპორტმა საქართველოდან თურქეთში მხოლოდ 142.7 მილიონი აშშ დოლარი შეადგინა გასულ წელს.

შემდეგ მოდის აზერბაიჯანი, რომელთან სავაჭრო ბრუნვამაც 1.26 მილიარდი აშშ დოლარი შეადგინა; უკრაინა — 764.1 მილიონი აშშ დოლარი; ჩინეთი — 591.5 მილიონი აშშ დოლარი; გერმანია — 580.4 მილიონი აშშ დოლარი; რუსეთი — 519.6 მილიონი აშშ დოლარი; აშშ — 439.3 მილიონი აშშ დოლარი; ბულგარეთი — 341.1 მილიონი აშშ დოლარი; სომხეთი — 324.3 მილიონი აშშ დოლარი და იტალია — 324.3 მილიონი აშშ დოლარი.

**უმსხვილესი საიმპორტო ქვეყნების წილი მთლიან იმპორტში
2013 წლის იანვარში**

2012 წელს მსუბუქი ავტომობილების რექსპორტმა ქვეყნის მთლიანი ექსპორტის 24.7% შეადგინა — 587.3 მილიონი აშშ დოლარით, რაც 30.4%—იანი ზრდაა წინა წელთან შედარებით.

შემდეგ მოდის ფეროშენადნობი — 260.4 მილიონი აშშ დოლარით (11%—იანი წილი მთლიან ექსპორტში); აზოტოვანი სასუქები — 137.2 მილიონი აშშ დოლარით (5.8%); ოქრო დაუმუშავებელი ან ნახევრად დამუშავებული — 87.9 მილიონი აშშ დოლარით (3.7%); თხილი — 83.6 მილიონი აშშ დოლარით (3.5%); სპირტი ეთილის არადენატურირებული — 80 მილიონი აშშ დოლარით (3.4%).

ქართული ღვინის ექსპორტი 2012 წელს წინა წელთან შედარებით 19.9%—ით გაიზარდა და 64.8 მილიონი აშშ დოლარი შეადგინა; შედეგად, მისმა წილმა ქვეყნის მთლიან ექსპორტში 2.7% შეადგინა.

ეს ყველაზე მაღალი მაჩვენებელია მას შემდეგ, რაც რუსეთმა 2006 წელს ქართული ღვინის ექსპორტზე ემბარგო დააწესა, თუმცა ის კვლავ ჩამორჩება ემბარგოს წინა წელს არსებულ მაჩვენებელს, როდესაც 2005 წელს ღვინის ექსპორტი 81.3 მილიონ აშშ დოლარს შეადგენდა.

მინერალური წყლების ექსპორტი ასევე გაიზარდა 2011 წელს არსებული 47.6 მილიონიდან 59.3 მილიონ აშშ დოლარამდე 2012 წელს. სპილენძის ექსპორტი 2011 წელს არსებული 85.1 მილიონიდან 2012 წელს 53.5 მილიონ დოლარამდე შემცირდა.

უმსხვილესი საიმპორტო სასაქონლო ჯგუფი 2012 წელს ისევ ნავთობი და ნავთობპროდუქტები იყო — 951 მლნ აშშ დოლარი (12.1%—იანი წილი მთლიან იმპორტში); შემდეგ მოდის მსუბუქი ავტომობილები — 662.7 მლნ დოლარი (8.5%); ნახშირწყალბადები — 252.6 მლნ აშშ დოლარი (3.2%); ხორბალი — 239.9 მლნ აშშ დოლარი (3.1%); სამკურნალო საშუალებები — 232.4 მლნ აშშ დოლარი (3%); სატელეფონო აპარატები, ფიჭური ან სხვა უსადენო ქსელებისთვის — 118.8 მლნ აშშ დოლარი (1.5%); გამომთვლელი მანქანები და მათი ბლოკები — 104.5 მლნ აშშ დოლარი (1.3%); მეტალოკონსტრუქციები შავი ლითონებისგან — 92.5 მლნ აშშ დოლარი (1.2%); სიგარეტი — 90.5 მლნ აშშ დოლარი (1.2%); ელექტრული ტრანსფორმატორები — 88.4 მლნ აშშ დოლარი (1.1%).

რეზიუმე

სტატია ეხება თავისუფალ ვაჭრობას და რამდენად მნიშვნელოვანია იგი ქვეყნის კეთილდღეობის ამაღლებაში. მის დადებით ეფექტებად მოიხსენიება, წარმოებისა და მოხმარების ზრდადი ეფექტურობა, სანარმოოს ოპტიმალური სიდიდის სწრაფი მიღწევა და ზრდადი კონკურენციით განპირობებული ინოვაციები. ამისგან განსხვავებით, მცირეა თავისუფალი ვაჭრობის დადებითი გავლენა განვითარებადი ქვეყნის კეთილდღეობაზე.

აღწერილია ქართული ბაზრის ჩამოყალიბება, გარკვეული საგარეო-პოლიტიკური ნაბიჯები საქართველოს ადრეული ისტორიიდან.

რა დინამიკით იცვლებოდა საქართველოს ექსპორტ-იმპორტირებული საქონლის მოძრაობის მონაცემები ბოლო 7 წლის მანძილზე, რომელიც მჭიდრო კავშირშია ქვეყნის შიდა და გარე პოლიტიკასთან.

Summary

E.Abesadze

The article is about free trade and how important it is to increase the prosperity of the country. The positive effect is referred to increasing the efficiency of production and consumption, production, and increasing competition due to the optimal size to achieve rapid innovation. In contrast, free trade is small, positive impact on the well-being of developing countries,

Describes the formation of the Georgian market, some foreign - policy actions of the early history.

The changing dynamics of export - import of goods movement data in the last 7 years, which is closely linked to the country's internal and external policies.